

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Tomáše Kocourka, Ph.D., a soudců Mgr. Lenky Oulíkové a Mgr. Miroslava Makajeva v právní věci

žalobce: **Mgr. Ing. D. Z.**,
bytem X,

proti

žalovanému: **Krajský soud v Praze**,
sídlem náměstí Kinských 234/5, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného (Vyrozumění o vyřazení z výběrového řízení) ze dne 25. 2. 2022, sp. zn. Spr-p 213/2022,

takto:

I. Žaloba se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“). Uvádí, že napadeným rozhodnutím byl vyřazen z výběrového řízení na pozici justičního kandidáta, které bylo vypsáno dne 11. 1. 2022, neboť nedoložil doklad o složení justiční zkoušky. Žalobce v přihlášce k výběrovému řízení uvedl, že je přihlášen k justiční zkoušce, kterou bude konat v termínu od 22. do 25. 2. 2022. Dne 25. 2. 2022 justiční zkoušku úspěšně složil. Žalobce namítá, že žalovaný postupoval v rozporu s § 13 odst. 4 vyhlášky č. 516/2021 Sb., o odborné justiční zkoušce, výběru a odborné přípravě justičních kandidátů, výběru uchazečů na funkci soudce, výběru předsedů soudů a o změně vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 516/2021 Sb.“), neboť jej nevyzval k doplnění přihlášky v přiměřené lhůtě. Nadto tento postup neodůvodnil. Dále žalobce namítá, že právní úprava nestanoví požadavek složení justiční zkoušky ke dni podání přihlášky a není pro něj ani legitimní důvod. Takový požadavek dle žalobce představuje nepřijatelné omezení práva na přístup k veřejným funkcím dle čl. 21 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, neboť výkon praxe justičního kandidáta je jedním z předpokladů pro výkon funkce soudce.
2. Při prověřování podmínek řízení soud shledal, že mu v projednání a rozhodnutí věci brání nedostatek pravomoci, neboť projednávaná věc nespadá do pravomoci soudů ve správním soudnictví.

3. Podle § 7 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z poměrů soukromého práva, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.
4. Rozsah přezkumné pravomoci soudů ve správním soudnictví je vymezen v § 4 ve spojení s § 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 102/2010-80, *„pro soudní přezkum aktů správních orgánů pak podle ustálené judikatury zdejšího soudu musí být kumulativně splněny tyto tři podmínky: (1) jde o orgán moci výkonné [či jiný typ orgánu uvedený v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]; (2) tento orgán rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob; (3) rozhodování se děje v oblasti veřejné správy (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 5. 2008, čj. 4 Ans 9/2007-197, č. 1717/2008 Sb. NSS). Naproti tomu pravomoc civilních soudů je specifikována v § 7 odst. 1 o. s. ř., podle něhož v občanském soudním řízení soudy projednávají a rozhodují spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány (obdobně srov. rozsudek NSS ze dne 12. 11. 2009, čj. 1 As 9/2009-86).“*
5. K rozlišování veřejného a soukromého práva se vyjádřil Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 10. 2004, čj. 4 As 47/2003-125, č. 448/2005 Sb. NSS, v němž konstatoval, že *„[n]ejspolehlivější je rozlišování soukromého a veřejného práva v závislosti na uplatňující se metodě právního regulování (srov. Macur, J.: Občanské právo procesní v systému práva. UJEP, Brno, 1975, s. 111 a násl.). Metodou právní úpravy se zde rozumí specifický způsob právního regulování, vyjadřující povahu a míru působení jednotlivých účastníků právního vztahu na vznik a rozvíjení tohoto vztahu, resp. vyjadřující povahu a míru účasti subjektů právního vztahu na formování jeho obsahu.“*
6. Podle § 112 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění zákona č. 218/2021 Sb. (dále jen „zákon o soudech a soudcích“) výběrové řízení na pozici justičního kandidáta vyhlašuje předseda krajského soudu se souhlasem ministerstva. Výběrové řízení se skládá z písemné a ústní části a z psychologického vyšetření. Postup a způsob oznamování termínu výběrového řízení, náležitosti a způsob podávání přihlášky, formu, obsah, pravidla a způsob vyrozumění o výsledku výběrového řízení stanoví ministerstvo vyhláškou (§ 112 odst. 5 zákona o soudech a soudcích).
7. Podle § 113 odst. 1 zákona o soudech a soudcích se justičním kandidátem může stát jen ten, kdo uspěje ve výběrovém řízení, složí do rukou předsedy krajského soudu slib a splní předpoklady pro výkon funkce soudce s výjimkou věku a výběrového řízení na funkci soudce.
8. Podle § 114 odst. 1 zákona o soudech a soudcích odborná příprava justičního kandidáta trvá 1 rok. Odborná příprava se vykonává v pracovním poměru založeném pracovní smlouvou. Za stát pracovní smlouvu s justičním kandidátem uzavírá a v pracovněprávních vztazích s justičním kandidátem jedná krajský soud. Nestanoví-li tento zákon jinak, řídí se pracovní poměr justičního kandidáta zákoníkem práce.
9. Podle § 115 odst. 1 zákona o soudech a soudcích justiční kandidát vykonává svoji činnost v souladu se zákonem a s pokyny, které mu udělí předseda senátu nebo samosoudce, u kterého justiční kandidát vykonává odbornou přípravu. Justiční kandidát je oprávněn

podílet se na rozhodovací činnosti soudu v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem pro vyšší soudní úředníky; na jeho postavení se přiměřeně použijí ustanovení tohoto zvláštního právního předpisu upravující postavení vyšších soudních úředníků.

10. Nejvyšší soud se v rozsudku ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. 30 Cdo 5500/2016, vyjádřil k povaze vztahů při výběrovém řízení na pozici justičních čekatelů dle zákona o soudech a soudcích ve znění účinném do 31. 12. 2021, kteří vykonávali přípravnou službu, jejímž cílem byla odborná příprava pro výkon funkce soudce, obdobně jako justiční kandidáti v pracovním poměru založeném pracovní smlouvou (§ 109 a § 111 odst. 1 zákona o soudech a soudcích ve znění účinném do 31. 12. 2021). Dospěl k závěru, že postup orgánů státu při výběrovém řízení na justiční čekatele není výkonem veřejné moci. Konstatoval, že přestože postup soudu při vyhlášení výběrového řízení na justiční čekatele a podmínky jejich výběru jsou upraveny právním předpisem (§ 111 odst. 3 zákona o soudech a soudcích ve znění účinném do 31. 12. 2021 a vyhláškou č. 303/2002 Sb., o výběru, přijímání a odborné přípravě justičních a právních čekatelů a o odborné justiční zkoušce a o odborné závěrečné zkoušce právních čekatelů, ve znění účinném do 31. 12. 2017), „*nejedná se při realizaci výběrového řízení na justiční čekatele o uplatnění státní moci a aplikaci vrchnostenského postavení vůči uchazečům o tuto pracovní pozici. Stát zde vystupuje jako budoucí zaměstnavatel, který podle předem stanovených kritérií vybírá své budoucí zaměstnance – justiční čekatele. Postavení státu vůči uchazečům o pracovní pozici je tak rovné a odpovědnost může tak plynout ze vztahů pracovněprávních či obecných předpisů. (k tomu blíže Vojtek, P. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, str. 8–9, případně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 1. 2003, sp. zn. 30 Cdo 2470/2012).*“ Obdobně byl soudy v civilním řízení projednáván jako spor soukromoprávní i spor týkající se ukončení pracovního poměru právního čekatele (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2019, sp. zn. 21 Cdo 2676/2018).
11. Vzhledem k podobnosti právní úpravy výběrového řízení do přípravné služby justičních čekatelů, formy jejího výkonu (v pracovním poměru založeném pracovní smlouvou), náplně (odborná příprava na výkon funkce soudce) i rozsahu kompetencí (§ 6 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění účinném do 31. 12. 2017, resp. § 6a a § 6b ve znění účinném od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2021) lze vztáhnout výše uvedený závěr Nejvyššího soudu též na postup při výběrovém řízení na justiční kandidáty. Při realizaci výběrového řízení na justiční kandidáty stát vystupuje jako budoucí zaměstnavatel, který podle předem stanovených kritérií vybírá své budoucí zaměstnance – justiční kandidáty.
12. Ustanovení zákona o soudech a soudcích a prováděcí vyhlášky č. 516/2021 Sb. upravující postup při výběrovém řízení lze podřadit pod oblast pracovního práva, neboť jde o zvláštní úpravu postupu zaměstnavatele před vznikem pracovního poměru ve smyslu § 30 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, pro zvláštní skupinu zaměstnanců, justičních kandidátů. Lze poznamenat, že k obdobnému závěru dospěly správní soudy například ve vztahu ke konkursnímu řízení dle § 166 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) (viz např. bod 18 rozsudku NSS ze dne 10. 11. 2016, č. j. 7 As 161/2016-62). Lze shrnout, že metoda regulace je v nyní posuzovaném případě v zásadě soukromoprávní. Při vzniku, trvání i ukončení pracovního poměru justičních kandidátů krajský soud za stát činí úkony pracovněprávní a nevykonává vrchnostenskou správu. Rovněž způsoby skončení pracovního poměru justičního kandidáta upravuje zákoník práce. Skutečnost, že

se v právních vztazích objevují prvky veřejnoprávní regulace, nepopírá, že daný právní vztah je vztahem soukromoprávním (pracovněprávním). K tomu lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 102/2010-80, v němž Nejvyšší správní soud shledal, že rozhodnutí Rady Českého rozhlasu o odvolání generálního ředitele z funkce podle § 9 odst. 6 zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, je úkonem pracovněprávním, a k jeho přezkumu je dána pravomoc soudům v občanském soudním řízení podle § 7 o. s. ř., a v něm citovaný nálezn Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2006, sp. zn. I. ÚS 182/05.

13. Z hlediska rozsahu samostatné rozhodovací činnosti se postavení justičního kandidáta neliší od postavení asistenta soudce (§ 36a odst. 5 zákona o soudech a soudcích) a vyššího soudního úředníka. Stejně jako vyšší soudní úředník či asistent vykonává svoji činnost v souladu s pokyny předsedy senátu nebo samosoudce a je oprávněn podílet se na rozhodovací činnosti soudu v rozsahu stanoveném zákonem č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, kteří rovněž vykonávají svou činnost v pracovním poměru. Není pochyb o tom, že vztahy týkající se výběru, vzniku a trvání pracovního poměru vyšších soudních úředníků či asistentů soudců jsou též vztahy soukromoprávními.
14. Na výběrové řízení na pozici justičního kandidáta nelze s ohledem na odlišnost této pozice vztáhnout závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2018, č. j. 6 As 199/2018-71, vyslovené ve vztahu k výběru kandidáta na státního zástupce. Je třeba zdůraznit, že v tomto případě nejde o výběrové řízení na funkci soudce. Byť zákon předpokládá, že soudci budou ve výběrovém řízení vybíráni z osob, které ukončily odbornou přípravu (§ 117 odst. 1 zákona o soudech a soudcích), nejde o nezbytnou podmínku. Absolventi odborné přípravy nejsou jedinou skupinou, která se může ve výběrovém řízení o funkci soudce ucházet. Účastnit výběrového řízení se mohou i uchazeči s jinou právní praxí (§ 117 odst. 2 zákona o soudech a soudcích). Přijetí na pozici justičního kandidáta (stejně jako dříve justičního čekatele) tedy ještě neznamená jmenování do funkce soudce, na které nemá justiční kandidát právní nárok.
15. Z výše citovaných ustanovení zákona o soudech a soudcích vyplývá, že shora uvedené tři podmínky pro přezkum ve správním soudnictví nejsou vzhledem k charakteru vztahu kumulativně splněny, neboť k tvrzenému zásahu do práv žalobce nedošlo rozhodnutím krajského soudu či jeho předsedy v oblasti veřejné správy, ale postupem budoucího zaměstnavatele před vznikem pracovního poměru, tedy soukromoprávním úkonem. K projednání věci jsou proto dle § 7 odst. 1 o. s. ř. příslušné civilní soudy. I civilní soudy jsou povoleny k ochraně ústavně zaručených práv (např. čl. 21 odst. 4 či čl. 26 Listiny základních práv a svobod).
16. Podle § 46 odst. 2 věty první s. ř. s. soud návrh odmítne, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, anebo domáhá-li se návrhem přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci.
17. Soud tedy s ohledem na výše popsany nedostatek pravomoci žalobu podle § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítl. O návrhu na předběžné opatření tak nerozhodoval.
18. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť žaloba byla odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Navrhovatel může ve lhůtě do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení podat žalobu k místně příslušnému okresnímu (obvodnímu) soudu, který je věcně příslušný rozhodnout jeho soukromoprávní spor (§ 46 odst. 2 s. ř. s.), tedy k Obvodnímu soudu pro Prahu 5 (§ 9 a § 84 a 85 odst. 5 o. s. ř.).

Odmítl-li žalobu soud, který rozhoduje podle zvláštního zákona věci správního soudnictví, protože šlo o věc, kterou soudy projednávají a rozhodují v občanském soudním řízení, a došla-li soudu příslušnému k občanskému soudnímu řízení do jednoho měsíce od právní moci usnesení žaloba v této věci, platí, že řízení o ní je u soudu zahájeno dnem, kdy soudu došla odmítnutá žaloba (§ 82 odst. 3 o. s. ř.).

Praha 21. dubna 2022

Mgr. Tomáš Kocourek, Ph.D., v. r.
předseda senátu